

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/70/2018
Identifikačné číslo spisu:	7916010301
Dátum vydania rozhodnutia:	16.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7916010301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 16. júla 2019 v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci proti obvinenému S. W. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2018, sp. zn. 7To/44/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného S. W. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Trebišov rozsudkom z 28. novembra 2017, sp. zn. 7T/79/2016 uznal obvineného S. W. za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) na skutkovom základe, že

od presne nezisteného času začiatkom roku 2014 až do presne nezisteného dňa mesiaca september roku 2015, v presne nezistených časových intervaloch na adrese T., časť K. č. XX, ako aj na iných miestach, týral svoju manželku S. W., nar. XX. I. XXXX, bytom T., časť K. č. XX, a to takým spôsobom, že sa jej vyhrážal zabitím a usmrtením, pričom vo viacerých prípadoch svoje vyhrážky o pobití aj vykonal, pokúsil sa ju udusiť uterákom, ako aj ju fyzicky a psychicky ponižoval a v čase choroby, keď bola odkázaná na opateru inej osoby, odopieral jej nevyhnutnú starostlivosť, ale aj stravu a nápoje, čím u nej vzbudzoval strach a stres s následným narušením integrity osobnosti.

Za to okresný súd obvinenému podľa § 208 ods. 1, § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní štyroch rokov (podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.).

Súčasne podľa § 51 ods. 3 písm. f/ Tr. zák. súd uložil obvinenému obmedzenie spočívajúce v zákaze kontaktu s poškodenou S. W. v akejkoľvek forme, vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami.

Poškodenú S. W. s nárokom na náhradu škody súd odkázal podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) na civilný proces.

Proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Košiciach rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce preskúmal a uznesením z 31. mája 2018, sp. zn. 7To/44/2018 podľa § 319 Tr. por. odvolanie zamietol ako nedôvodné.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol prostredníctvom obhajcu obvinený dovolaním, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por., teda že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Obvinený v dovolaní konkrétne namietal, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil. Poškodená - jeho manželka S. W. ho obvinila z hnevu vymyslenými tvrdeniami ovplyvnená právnymi radami splnomocnenca. Okresný súd nezisťoval skutkový stav v rozsahu potrebnom na spravodlivé rozhodnutie a nevzal do úvahy dôkazy svedčiace v jeho prospech. Uveril „dosť nehodnovernej výpovedi poškodenej“, ktorá pre jej hnev a neadekvátne správanie nemôže slúžiť ako zákonne nadobudnutý dôkaz. Rovnako aj znalecký posudok PhDr. Heleny Litvákovej č. 9/2017, ktorý bol vyhotovený s časovým odstupom a javiaci sa ako zaujatý, namietal už v rámci odvolacieho konania. Poukázal na výpoveď znalca JUDr. MUDr. Jána Uhrína, ktorý odpoveďou na otázku č. 7 v znaleckom posudku uviedol, že nie on je zodpovedný za psychický stav poškodenej. Obvinený dôvodil, že správanie poškodenej vyvracia prežívanie akéhokoľvek príkoria, pretože sa súdeného skutku voči nej nedopustil. V danej súvislosti poukázal na judikát Najvyššieho súdu Českej republiky č. 3Tdo 1160/2005 - T 832.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby najvyšší súd rozhodol v zmysle § 386 Tr. por. a vyslovil porušenie zákona rozhodnutiami okresného i krajského súdu v jeho neprospech, aby ich zrušil a vec vrátil okresnému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov v súvislosti s dovolacími námietkami obvineného vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že jeho dovolanie sa týka skutkových okolností a hodnotenia vykonaných dôkazov, čo nemôže byť predmetom dovolacieho konania iniciovaného obvineným. Poukázal na to, že obvinený bol v konaní zastúpený obhajcom, ktorý chránil jeho záujmy, a preto jeho argumentáciu nie je možné zahrnúť ani pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Záverom vyjadrenia prokurátor navrhol, aby najvyšší súd dovolanie pre nesplnenie dovolacích dôvodov podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

K dovolaniu obvineného podala písomné vyjadrenie prostredníctvom advokáta aj poškodená S. W.. Uviedla, že v rámci rozsiahleho dokazovania bolo konanie obvineného v zmysle odsudzujúcich rozhodnutí jednoznačne preukázané. Skutočnosti uvádzané obvineným v dovolaní boli predmetom odvolacieho konania a súd sa s nimi náležite vysporiadal. Navrhla preto, aby najvyšší súd jeho dovolanie odmietol ako nedôvodné.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/, § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, 2 Tr. por. ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a/, b/, d/, e/ ani f/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvineným dňa 23. augusta 2018 nie je dôvodné.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúvané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Tr. por. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietať niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Koncepcia spravodlivého trestného konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, počas ktorého majú procesné strany právo nielen navrhovať, prípadne predložiť dôkazy na podporu svojich tvrdení, ale aj právo oboznámiť sa a vyjadriť sa k dôkazom predloženým druhou stranou, spravidla s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie, čo je úzko spojené s právom obvineného na riadne dokazovanie v zmysle čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý obsahuje:

- právo vypočúvať svedka alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe,
- právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe

Dovolateľ neuviedol konkrétne v čom vzhľadáva porušenie práva na obhajobu, iba konštatoval, že je nevinný, jeho manželka ho obvinila bezdôvodne, čoho dôkazom je výpoveď znalca JUDr. MUDr. Jána Uhrína a najmä nehodnoverná výpoveď a správanie sa poškodenej S. W.. Podľa jeho názoru, súdy nedôsledne a nesprávne vyhodnotili dôkazy a najmä výpoveď poškodenej, ktorá je nepravdivá a motivovaná hnevom kvôli rozvodu a rozhodli najmä na základe tejto výpovede a na základe záverov znaleckého posudku znalkyne PhDr. Heleny Litvákovej, nadržávajúcej poškodenej bez toho, aby vzali do úvahy všetky skutočnosti, ktoré svedčali v jeho prospech.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinený namietal len spôsob vyhodnotenia vo veci vykonaných dôkazov a na základe nich ustálený skutkový stav veci. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil žiadne porušenie obhajobných práv obvineného.

Vzhľadom na prítomnosť obvineného a jeho obhajcu pri vykonávaní dokazovania v súdnom konaní, ako aj na možnosť obvineného vyjadriť sa k výsluchu poškodenej a ďalších vo veci vypočutých svedkov, resp. znalcov na hlavnom pojednávaní, dovolací súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať žiadne porušenie práva obvineného na obhajobu spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal

negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Dovolateľ nijako konkrétne neodôvodnil svoje tvrdenie o nezákonnosti vykonaných dôkazov. Pokiaľ ide o hodnotenie výpovede poškodenej, svedkov a znalcov z hľadiska vierohodnosti, ide o hodnotenie, ktoré zasahuje skutkové zistenia. Pojmom vierohodnosť výpovede sa označuje miera zhody výpovede so skutočnosťou. Vierohodná výpoveď zobrazuje udalosti presne, bez skreslenia tak, ako skutočne prebehli. V zmysle judikatúry je vierohodnosť vlastnosťou dôkazu (R 12/1987-II), ktorú teda súd posudzuje vo fáze hodnotenia dôkazov. Z obsahu zápisnice dovolací súd zistil, že poškodená S. W., vo veci vypočutí svedkovia a súdni znalci boli pri výsluchu zákonným spôsobom poučení, obvinenému, ako aj jeho obhajcovi bolo umožnené počas ich výpovedí na hlavnom pojednávaní klásť im otázky, ktorú možnosť aj opakovane využili.

Zákon neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov a ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. in fine však správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Z toho vyplýva, že dovolací súd nemá oprávnenie zaoberať sa skutkovými zisteniami a teda ani hodnotením a rozsahom vykonaných dôkazov, pretože to mu neprislúcha - stal by sa tak z neho súd tretej inštancie a dovolanie nie je inštitútom, ktorý má plniť úlohu ďalšieho odvolania. Je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré má zabrániť porušovaniu základných práv účastníkov konania a nie nahrádzať úlohy prvostupňového a odvolacieho súdu.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného S. W. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.